

Not: Yabancılara birden fazla işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenip düzenlenemeyeceği hk.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-71188846-045.02-3333778
Konu : Görüş (Yabancıların iş yeri açması hakkında)

01/04/2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve ... sayılı yazısı.
b) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının (Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü) 24.03.2022 tarihli ve E.96249 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazı ile Bakanlığımıza iletilen ... tarihli ve ... sayılı yazınızda, İlçenizde çok sayıda Suriye uyruklu vatandaşın yaşadığı, bu vatandaşların iş yerlerinde çalışan olarak yer aldıkları gibi işveren konumunda da bulunabildiği belirtilerek işveren konumunda yer alıp ikinci bir işyeri açmak veya ilk açılan işyerini merkez varsayıp şube veya şubeler açmak istediklerinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi noktasında Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği (Mülga Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği) hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağı veya nasıl bir yol izleneceği hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Konuya ilgili olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğünün ilgi (b)'de kayıtlı yazısında "*Bilindiği üzere, yabancılara verilecek çalışma izinlerine dair iş ve işlemlerde izlenecek usul ve esasları düzenleyen 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu 13/8/2016 tarih ve 29800 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup ülkemizde çalışmak isteyen yabancılara ilişkin çalışma izni talepleri bu Kanun ve diğer ilgili mevzuat kapsamında Bakanlığımızca değerlendirilmekte ve istemi uygun bulunanlara çalışma izni verilmektedir.*

Anılan Kanunun "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinin birinci fıkrasında; Kanunun, Türkiye'de çalışmak için başvuruda bulunan veya çalışan, bir işveren yanında mesleki eğitim görmek üzere başvuruda bulunan veya görmekte olan, staj yapmak üzere başvuruda bulunan veya staj yapan yabancılar ile Türkiye'de geçici nitelikte hizmet sunumu amacıyla bulunan sınır ötesi hizmet sunucusu yabancıları ve yabancı çalıştıran veya çalıştırmak üzere başvuruda bulunan gerçek ve tüzel kişileri kapsayacağı,

"Çalışma izninde yetki ve yükümlülük" başlıklı 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun kapsamında yer alan yabancıların çalışma izni olmaksızın Türkiye'de çalışmalarını veya çalıştırılmalarının yasak olduğu,

"Çalışma izni türleri" başlıklı 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında, başvurunun olumlu değerlendirilmesi hâlinde yabancıya, iş veya hizmet sözleşmesinin süresini aşmamak koşuluyla, gerçek veya tüzel kişiye ya da kamu kurum veya kuruluşuna ait belirli bir işyerinde veya bunların aynı işkolundaki işyerlerinde belirli bir işte çalışmak şartıyla ilk başvuruda en çok bir yıl geçerli çalışma izni verileceği,

Altıncı fıkrasında, profesyonel meslek mensubu yabancılara, diğer kanunlarda belirtilen özel şartların sağlanması kaydıyla bağımsız çalışma izni verilebileceği,

Yedinci fıkrasında, bağımsız çalışma izninin uluslararası işgücü politikası doğrultusunda değerlendirilmesinde, yabancının; eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, Türkiye'deki faaliyetinin veya yatırımının ülke ekonomisine ve istihdama etkisi, yabancı şirket ortağı ise sermaye payı ile Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu önerileri doğrultusunda Bakanlığımızca belirlenecek diğer hususların dikkate alınacağı, öngörülmüştür.

Anılan Kanununun 25 inci maddesi uyarınca 02.02.2022 tarihli ve 31738 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin "Bağımsız çalışma izni" başlıklı 29 uncu maddesi birinci fıkrasında,

a) Genel Müdürlükçe belirlenecek profesyonel meslek mensuplarının,

b) Türkiye'de gerçekleştireceği faaliyetleri 48 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında öngörülen süreleri aşacak şekilde hizmet sunumunda bulunacak bağımsız veya yurt dışında kurulu bir işverene bağlı çalışan sınırötesi hizmet sunucularının,

c) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş olan; limited şirketlerin şirket ortağı olan müdürü, anonim şirketlerin şirket ortağı olan yönetim kurulu üyesi, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin yönetici olan komandite ortağı olan yabancıların,

ç) 6102 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan diğer şirketlerin şirket ortağı ve yöneticisi olan yabancılara bağımsız çalışma izni verilebileceği;

Üçüncü fıkrasında, birinci fıkra kapsamında bağımsız çalışma izni verilen yabancılara, ilgili mevzuat hükümlerine uyulması ve sistem üzerinden başvuru yapılması kaydıyla birden fazla işyerinde çalışma hakkı verilebileceği ve başvuruda yer alması gereken hususların ve uygulama esaslarının Genel Müdürlüğümüzce belirleneceği,

Beşinci fıkrasında, bağımsız çalışma izni başvurularının uluslararası işgücü politikası doğrultusunda değerlendirilmesinde, yabancının; eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, Türkiye'deki faaliyetinin veya yatırımının ülke ekonomisine ve istihdama etkisi, yabancı şirket ortağı ise sermaye payı ve diğer benzeri hususların dikkate alınacağı, hüküm altına alınmıştır.

Bu minvalde, ülkemiz ekonomisine olumlu katkıda bulunulması ve ulusal işgücümüzün istihdamının teşviki çerçevesinde belirlenen uluslararası işgücü politikası kapsamında; istihdam durumu ve ekonomiye katkıları Bakanlığımızca olumlu değerlendirilecek işyeri sahibi yabancılara bağımsız çalışma izni düzenlenebileceği ve bu şekilde kendilerine ait birden fazla işyerinde çalışma hakkı verilebileceği,

Yukarıdaki kapsamda bulunmayan yabancılara ise kendilerine ait bir işyerinde geçerli olmak üzere süreli çalışma izni düzenlenebileceği," şeklindeki ifadelerle yer verilmiştir.

Bilindiği üzere, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (a) bendi "Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini," ve (t) bendi "İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri," hükmünü,

5 inci maddesi;

"İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri aşağıda belirtilen şartları taşımak zorundadır:

...
l) *Yabancı uyrukluların işyeri açması ve çalıştırması konusunda, yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine uyulması.*

...” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “*Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.*” ve üçüncü fıkrası “*İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.*” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ve Bakanlık yazısı çerçevesinde; yabancıların iş yeri açması ve çalıştırması konusunda yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine uyulması gerektiği, 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu ve uluslararası işgücü politikası kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca bağımsız çalışma izni düzenlenen yabancılara birden fazla iş yeri açma hakkı verilebileceğinden bu durumda bulunan yabancılara birden fazla işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebileceği, bu kapsamda bulunmayan yabancılara da kendilerine ait bir işyerinde geçerli olmak üzere süreli çalışma izni düzenlenebileceğinden bu durumda olanlar için sadece kendilerine ait bir iş yerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür